

Zomer zon

Handleiding Leerkracht



groep
4

Spelling Zomer zon

De Cito-toets spelling 2.0 bestaat uit twee onderdelen. Er wordt gestart met een dictee. Aan de hand van deze score krijgen kinderen vervolg 1 of 2. Vervolg 1 bestaat uit nogmaals een dictee. In vervolg 2 moeten kinderen fout gespelde woorden opsporen. Belangrijk is hiervoor dat er wordt gewerkt aan het spellingbewustzijn bij kinderen en het behandelen van spellingregels. Dit doen we in deze lessencyclus door middel van een woordweb, een stelopdracht, een dictee en een les waarin wordt gewerkt zoals de Cito-toets dit doet in vervolg 2.

Let op! Werkt jullie school met de vernieuwde Cito-toetsen 3.0? Laat les 5 van deze lessencyclus dan vervallen.

Herhaal deze week de spellingregels van Super Spellen. Bespreek ieder pictogram kort.

1.1 Doelstelling & samenvatting lessencyclus spelling

Doelstellingen:

1. de kinderen kunnen een goed lopend kwatrijn herkennen.
2. de kinderen kunnen met gegeven woorden een gedicht van 5 zinnen schrijven.
3. de kinderen kunnen putnen, uitroptekens, vraagtekens en de aangeleerde hoofdletters goed gebruiken in een tekst.
4. de kinderen kunnen spellingsregels herkennen.
5. de kinderen kunnen de juiste spellingsregels toepassen.
6. de kinderen kunnen eigen gemaakte spelfouten opsporen en verbeteren.

Lessencyclus	Tijdsplanning	Materialen
Les 1: Zomerzon woordweb: Wie? Wat? Woordenschat!	 55 minuten	• woordweb
Les 2: Leren spellen door stellen	 40 minuten	• opgavenboekje spelling
Les 3: Vervolg leren spellen door stellen	 40 minuten	• opgavenboekje spelling
Les 4: Spellingdictee Zomerwoorden	 30 minuten	• opgavenboekje spelling
Les 5: Spelling volgens Cito-vraagstelling	 30 minuten	• opgavenboekje spelling

Dagelijkse dicteewoorden: Voer dit dictee voorafgaand aan de eerste drie lessen uit. Schrijf de woorden bij de nabespreking op het bord en laat kinderen ook met het wisbordje werken.

Dag 1	Dag 2	Dag 3
Trouwen	Terug	Armpje
Vriend	Eigen	Zalm
Meisje	Zolder	Blauw
Vreugde	Klieren	Scherp
Wolken	Ijsje	Geluk
sporttas	fietsslot	waaghals

Les 1: Zomerzonwoordweb & Wie? Wat? Woordenschat!

Samenvatting

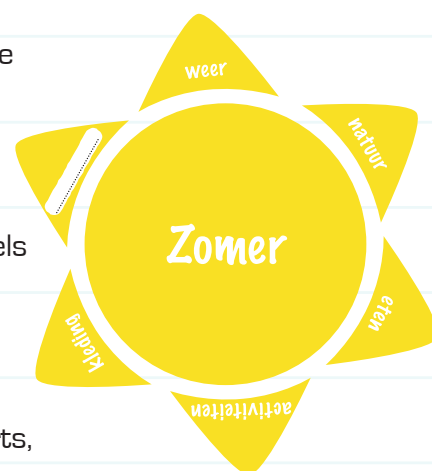
Tijdsplanning

Materialen

- | | | |
|-----------------------------------|--|---|
| • Instructie woordweb |  15 minuten | • opgavenboekje spelling les 1 |
| • Instructie wie wat woordenschat |  3 minuten | • wie? wat? woordenschat! |
| • Wie wat woordenschat spelen |  25 minuten | • voor iedere leerling 1 klein strookje/blaadje |
| • Afronding eerste les |  2 minuten | |

Werkwijze

- **Instructie:** Maak het woordweb op het bord (of open het werkboekje op het digibord) zoals dat staat afgebeeld in het opgaveboekje van de kinderen. Het thema zomer is breed. Daarom is er een ordening in aangebracht. Wat past nu bij de zomer? Daag de kinderen uit om bij elke categorie een heleboel woorden te bedenken en laat ze dit opschrijven op het woordveld. Bij ieder woord worden de spellingregels kort behandeld maar ook de betekenis toegelicht! Deze woorden hebben we nodig om straks het woordenschatspel te spelen.



[Mogelijke antwoorden *natuur*: bloeien, bladeren aan de bomen, kleuren, geuren, groen, lammetjes, vlinders, bijen, stuifmeel, hooikoorts, meeldraden, insecten, wei, weer: zonneschijn, blauwe lucht, warm, stralen, onweer, langer licht,

eten: ijs, BBQ, salade, aardbei, ananas, stokbrood, vis, sla, meloen, zomerfruit, soep, smoothies, pasta, pizza, olijven, sorbet, softijs, *activiteiten*: vakantie, zwemmen, zonnebaden, lezen, reizen, autorijden, fietsen, zeilen, kano, pretpark, steppen, luieren, uitslapen, kamperen.

kleding: T-shirt, korte broek, jurkje, slippers, sandalen, zonnebril,

[denk bij spellingregels aan: de letterdief, de dubbelzetter, samenstellingen]

- **Instructie:** vertel de kinderen dat jullie een spel gaan spelen: Wie? Wat? Woordenschat! Verdeel de kinderen in groepjes. Ieder kind krijgt een klein briefje. Ieder kind schrijft voor zichzelf een woord op van het woordveld zonder dat de andere kinderen dit zien. Dit zijn allemaal woorden die met de zomer te maken hebben. De kinderen uit het groepje moeten er door vragen te stellen zo snel mogelijk achter komen wie of wat hij/zij heeft opgeschreven. Geef voorbeelden van vragen die ze kunnen stellen: bijvoorbeeld: is het een persoon? Is het een ding? Kun je het eten? Kun je het kopen? Ook kunnen ze gebruik maken van wat ze hebben geleerd hebben bij het woordweb. Valt het onder kleding? Hoort het bij het weer? Is het een activiteit? De kinderen moeten zo eerlijk en goed mogelijk antwoorden. De medespelers mogen met z'n allen antwoorden, maar alleen met ja of nee. In hoeveel vragen hebben ze het goed? Vervolgens gaat de beurt naar de volgende speler.

- **Wie wat woordenschat:** de kinderen spelen net zolang totdat iedereen een keer aan de beurt is geweest.

- **Afronding:** vraag kort hoe het spel is gegaan en ga na wat goede vragen waren om er zo snel mogelijk achter te komen wie of wat je bent.

Les 2: Leren spellen door stellen

Samenvatting

Tijdsplanning

Materialen

- | | | |
|------------------------------------|--------------|----------------------|
| • Instructie Kwatrijn | ⌚ 10 minuten | |
| • Uitdelen materialen | ⌚ 5 minuten | • Spellingwerkboekje |
| • Start schrijven van stelopdracht | ⌚ 20 minuten | |
| • Afronding eerste les | ⌚ 5 minuten | |

Werkwijze

- **Instructie:** Pak de instructiekaart van de kwatrijn erbij.
- **Start schrijven:** Laat ieder kind het opgavenboekje les 1 voor zich pakken. Bij les 1 staat een spandoek. Hierop kunnen ze de kladversie van hun verhaal opschrijven. Het gaat nu vooral nog om het gedicht, nog niet om de spelling. Laat de kinderen wel letten op de lengte van de zinnen en de punten aan het eind. Het gedicht hoeft nog niet direct af te zijn. We werken hier nog een les aan. Laat ze wel zover mogelijk komen. Een kwatrijn moet goed rijmen.
Loop rond en help de kinderen die niet verder komen met schrijven op weg. Vinden ze het moeilijk om te rijmen? Laat ze het woordenboek erbij pakken of kijk op www.rijmwoordenboek.nl
 - Kinderen klaar? Met de kinderen die al snel klaar zijn kunt u het werk al samen op spelling controleren.
- **Afronding:** Vraag de kinderen hoe het schrijven is gegaan. Hadden ze direct al een idee of hebben ze even na moeten denken? Wie wil er kort al even iets over vertellen? Ook moeten de kinderen de kaartjes weer in de grabbelzakjes inleveren. Vertel dat de kinderen het verhaal de volgende keer gaan afschrijven en verbeteren.

Les 3: Leren spellen door stellen, vervolg

Samenvatting

Tijdsplanning

Materialen

- | | | |
|------------------------|--|--------------------------------------|
| • Instructie spelling |  10 minuten | • geïllustreerd jeugdwwoordenboek 2x |
| • Verder schrijven |  20 minuten | • opgavenboekje spelling les 2 |
| • Verbeteren verhaal |  20 minuten | • voor uzelf: kladpapier |
| • Afronding tweede les |  10 minuten | |

Werkwijze

• **Instructie:** Als het goed is hebben de meeste kinderen al een goed begin gemaakt met het gedicht. Nu is het de bedoeling dat de kinderen hun eigen gedicht afronden maar ook verbeteren. Dit doen ze aan de hand van het doe-het-zelf nakijkplan dat in het opgavenboekje spelling zit. Laat de kinderen dit nakijkplan allemaal voor zich pakken.

Bespreek punt 1. De kinderen moeten hun verhaal goed door lezen als het af is. Als ze woorden vergeten zijn kunnen ze deze boven of onder de zinnen in de kladversie zetten.

Bij punt 2 gaat het over de leestekens. Leestekens zijn allerlei tekens die helpen bij het goed lezen van een tekst. Zet een punt, een vraagteken en uitroepetekens op het bord. Leg uit dat kinderen bij een uitroep de zin eindigen met een uitroepetekens, bij een vraag een vraagteken gebruiken en dat al de overige zinnen altijd eindigen met een punt!

Bij punt 3 gaat het erom dat de kinderen kijken in de tekst of ze woorden herkennen waar ze een regel bij kennen. Hanteer hierbij de regels die momenteel door op uw school gehanteerd worden.

Bespreek punt 4. Woorden die de kinderen moeilijk vinden kunnen ze aan u vragen. Zorg dat u bij het rondlopen kladpapier in de hand heeft waarop u een woordje kan neerschrijven. De kinderen kunnen dit naschrijven. Dit werkt effectiever dan dat u het goede woord voor de kinderen in de tekst neerzet.

Bespreek tenslotte punt 5. Hierbij gaat het om vreemde of moeilijke woorden. Laat het woordenboek zien en leg kort uit hoe je hierin woorden kunt opzoeken. Hierbij is het belangrijk dat de kinderen het alfabet goed kennen!

Wijs de kinderen erop dat het niet alleen belangrijk is dat de kinderen hun eigen woorden in het verhaal goed kunnen lezen. Als een ander het verhaal wil lezen moet het ook duidelijk zijn. Vertel dat de kinderen in deze les de kladversie gaan afmaken en deze vervolgens verbeteren. Ze schrijven dan het gehele verhaal over op de pinguïn in les 2 in hun opgavenboekje spelling. Een aantal verhalen zullen aan het eind van de les worden voorgelezen.

• **Verder schrijven:** De kinderen pakken de kwatrijn met de kladversie uit les 1. Ze gaan verder met waar ze de vorige les mee bezig waren. Blijf erop toezien dat de kinderen voldoende zinnen schrijven en niet te snel tevreden zijn. Als het gedicht af is gaan de kinderen de kladversie controleren met behulp van het doe-het-zelf nakijkplan. Geef de kinderen aan wanneer er met 5 minuten wordt gestopt met schrijven van het verhaal en de kinderen moeten gaan verbeteren.

• **Verbeteren verhaal:** De kinderen lezen hun gedicht door en schrijven boven en onder de nodige aanpassingen. Als dit gedaan is loopt u met het kind het verhaal na. Ook kunnen kinderen elkaar helpen door elkaars verhaal te lezen en op fouten te wijzen. Is er voldoende uitgehaald?



Houd er rekening mee dat de kinderen nog veel spellingfouten maken en dat er veel fouten zijn die ze nog niet kan worden aangerekend. Als het verhaal goed genoeg verbeterd is mogen de kinderen het verhaal in het net overschrijven in de a4 pinguïn in het opgavenboekje spelling.

- Kinderen klaar? Zij mogen de netversie van het kwatrijn verder versieren.

- **Afronding:** Ieder kind heeft nu een gedicht geschreven. U heeft ze waarschijnlijk allemaal gezien. Geef zelf een aantal kinderen de beurt om hun verhaal voor te lezen. Vraag naderhand of ze zelf nog veel fouten in hun verhaal hebben kunnen opsporen. Ook kunnen ze eventueel elkaars verhalen lezen.

Les 4: Spellingdictee zomerwoorden

Samenvatting

- Instructie spellingdictee

Tijdsplanning

⌚ 5 minuten

Materialen

- spelling opgavenboekje les 4

- Spellingdictee Zomerwoorden

⌚ 10 minuten

- Afronding vierde les

⌚ 5 minuten

Werkwijze

- **Instructie:** De kinderen pakken les 4 van hun opgavenboekje spelling voor zich. Vertel dat we een dictee gaan maken met 15 woorden van de zomer en 2 zinnen. Woorden die de kinderen misschien deze week al tegen zijn gekomen. Bekijk met de kinderen het werkblad. De bedoeling is dat de kinderen het woord dat u opnoemt nazeggen en vervolgens opschrijven. Vervolgens geeft u ze nog enkele tellen om het woord nogmaals te bekijken. Weten ze zeker dat het er zo goed staat? Dan kruisen ze het vakje: *Ik denk dat het goed is* aan. Weten ze niet zeker of het goed is maar willen ze het toch zo laten staan? Dan kruisen ze het vakje *Ik twijfel aan*. Toch letters vergeten of verkeerde letters geschreven? Kruis dan het vakje: *Ik twijfel aan* en schrijf vervolgens onder *Ik verander* het woord zoals zij denken dat het goed is.

Spellingdictee groep 4:

U leest de zin op en leest vervolgens het schuin gedrukte woord. De kinderen herhalen dit en schrijven dit op:

- | | | |
|-----|--|--|
| 1. | Ik waarschuw je nog maar een keer! | Schrijf op: <i>ik waarschuw.</i> |
| 2. | De vlinder vliegt vrolijk in het rond. | Schrijf op: <i>de vlinder.</i> |
| 3. | Er waait geen wind vandaag. Het is windstil. | Schrijf op: <i>windstil.</i> |
| 4. | Ik houd van aardbeien. | Schrijf op: <i>aardbeien.</i> |
| 5. | Ik pluk een bloem en zij plukken een bos mooie tulpen. | Schrijf op: <i>ik pluk- wij plukken.</i> |
| 6. | Op het strand liggen schelpen. | Schrijf op: <i>schelpen.</i> |
| 7. | Het water in de zee is zout. | Schrijf op: <i>zout.</i> |
| 8. | Bij het zwembad liggen slippers. | Schrijf op: <i>slippers.</i> |
| 9. | Ik zie een leeuw in de dierentuin. | Schrijf op: <i>leeuw.</i> |
| 10. | De leeuw haalt uit met zijn klauw. | Schrijf op: <i>klauw.</i> |
| 11. | Brrr, daar kronkelt een wurmslang. | Schrijf op: <i>wurmslang.</i> |
| 12. | Wij gaan morgen naar een pretpark. | Schrijf op: <i>pretpark.</i> |
| 13. | Ik lach hard om de grapjes van de clown. | Schrijf op: <i>ik lach.</i> |
| 14. | Hee, is dat T-shirt nieuw? | Schrijf op: <i>nieuw.</i> |
| 15. | De geur van warm broodjes bij de bakker. | Schrijf op: <i>geur.</i> |

Zin 1:

Ik heb last van hooikoorts.

Zin 2:

De zon schijnt op mijn huid.

- **Afronding:** De kinderen gaan hun spellingwerk direct nakijken. Schrijf de 20 woorden op het bord of gebruik de woordenlijst op het digibord. Laat de kinderen het aantal goed gespelde woorden onder het dictee zetten en bij u inleveren. Hadden ze wat aan het aankruisen van de vakjes? Kijk vluchtig na of ze hun werk juist hebben nagekeken. Wilt u de meest verkeerd geschreven woorden noteren? Deze behandelt u nogmaals in de klas.

Les 5: Spellingsfouten opzoeken Zomerwoorden

Samenvatting

Tijdsplanning

Materialen

- | | | |
|---------------------------------------|--|--------------------------|
| • Instructie Cito-vraagstelling |  5 minuten | • spelling opgavenboekje |
| • Spelling volgens Cito-vraagstelling |  10 minuten | |
| • Afronding vijfde les |  5 minuten | |

Werkwijze

• **Instructie:** Zet de kinderen uit elkaar. Het is geen toets, maar het is wel belangrijk dat ze het alleen maken. Bij deze les moeten de kinderen fout gespelde woorden opsporen volgens de Cito-toets vraagstelling. U benoemt niet dat dit ter voorbereiding op deze toets is. De kinderen maken de laatste bladzijde van het spelling opgavenboekje. De eerste vraag maken jullie samen. De kinderen moeten een rondje om de letter voor de zin met het fout gespelde woord zetten. Vertel de kinderen dat ze steeds goed alle 4 woorden moeten bestuderen. Het kan best zijn dat ze een woord misschien niet (goed) kennen maar daarom kan het nog wel juist gespeld zijn. Ze moeten zich afvragen of ze een woord zo ook in hun hoofd hebben of zo in een boek zien staan. U kunt de spellingregels nog even kort herhalen maar ga hier nu niet te diep op in. Dit kan verwarring veroorzaken, de kinderen gaan bepaalde regels overal toepassen, ook waar dat niet moet.

• **Spelling volgens Cito-vraagstelling:**

De kinderen krijgen maximaal 10 minuten om in de overige 8 zinnen de spellingfout op te sporen.

• **Antwoorden bij deze oefening:**

1. A (warum)
2. B (**s**choef)
3. C (stat)
4. D (visen)
5. C (leew)
6. C (donkur)
7. D (kofer)
8. D (konein)
9. A (kauw)

• **Afronding:** Vraag de kinderen of ze het moeilijk vonden. Bespreek vervolgens in elke zin waar de fout zit en leg uit wat er fout aan is. Hierbij herhaalt u, indien van toepassing, de spellingregel die op uw school wordt gehanteerd.

Hiermee heeft u de lessencyclus van spelling afgerond.